Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 46. posiedzeniu Senatu
w dniu 27 listopada 2025 r.

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Waldemara Żurka

Szanowny Panie Ministrze!

Zwracam się do pana w związku z niezwykle trudną sytuacją finansową centrów pomocy dzieciom, CPD, działających na terenie całego kraju, prowadzonych przez Fundację „Dajemy Dzieciom Siłę".

Obecnie w Polsce w ramach tej fundacji funkcjonuje 12 centrów pomocy dzieciom, które świadczą kompleksowo bezpłatną pomoc psychologiczną, terapeutyczną, prawną i medyczną dla dzieci, ofiar przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej, oraz ich niekrzywdzących opiekunów. Placówki te działają, opierając się na modelu Barnahus, uznawanym w całej Europie za najlepszy standard wsparcia dziecka w procesie karnym. Ich działalność pozwala na minimalizowanie wtórnej wiktymizacji dzieci poprzez integrację w jednym miejscu specjalistów z różnych dziedzin: psychologów, terapeutów, lekarzy, prawników i pracowników socjalnych.

Niestety, pomimo ogromnej społecznej wartości i skuteczności działania centra pomocy dzieciom znajdą się za chwilę w sytuacji kryzysowej. Jak informują mnie przedstawiciele fundacji i zarządzający tymi placówkami, brakuje stabilnych źródeł finansowania, a wsparcie ze strony samorządów jest znikome lub żadne. Część centrów nie może ubiegać się również niestety o fundusze europejskie ze względu na kryteria dostępu lub ograniczenia formalne. Najbardziej naturalnym i adekwatnym źródłem finansowania jest tutaj Fundusz Sprawiedliwości, którego środki dedykowane są właśnie osobom pokrzywdzonym przestępstwem, w tym dzieciom. Jednak, jak przekazano przedstawicielom Fundacji „Dajemy Dzieciom Siłę", środki z tego funduszu nie zostaną uruchomione wcześniej niż w roku 2027 z powodu tzw. problemów organizacyjnych. Jeśli to prawda, oznacza to, że w perspektywie najbliższych kilkunastu miesięcy centrów pomocy dzieciom może po prostu zabraknąć, a wraz z nimi zniknie jedyna w Polsce sieć placówek zapewniających realną interdyscyplinarną pomoc małoletnim ofiarom przemocy. Taka sytuacja jest absolutnie niedopuszczalna. Brak wsparcia finansowego doprowadzi do przerwania ciągłości terapii i opieki, której dzieci te pilnie potrzebują. Zaniechanie zapewnienia finansowania CPD może być także sprzeczne z konstytucyjnym obowiązkiem państwa w zakresie ochrony praw dziecka, jak również z art. 19 konwencji o prawach dziecka.

W związku z powyższym proszę pana ministra o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy Ministerstwo Sprawiedliwości podejmie działania w celu natychmiastowego uruchomienia środków z Funduszu Sprawiedliwości dla centrów pomocy dzieciom prowadzonych przez organizacje pozarządowe?

2. Jeśli nie, to czy resort planuje stworzenie odrębnej ścieżki finansowania dla podmiotów świadczących pomoc dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem, zapewniającej stabilność ich funkcjonowania? A może rozwiązaniem byłoby przesunięcie części środków Funduszu Sprawiedliwości np. do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które miałoby mniejsze trudności z uruchomieniem grantów czy programów na powyższy cel?

Zanik sieci CPD będzie dramatem dla tysięcy dzieci, które już teraz otrzymują w tych miejscach niezbędną pomoc, oraz dla kolejnych, które w przyszłości będą jej potrzebować. Jak wynika z dostępnych źródeł, m.in. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i statystyk policyjnych, skala przestępstw wobec dzieci jest zatrważająca, sięga dziesiątek tysięcy małoletnich rocznie. Ponadto, co istotne, zawieszenie działalności CPD z przyczyn finansowych spowoduje również odejście z tych centrów przeszkolonych i już doświadczonych kadr terapeutów, a ich odbudowanie będzie trwało latami.

Zwracam się zatem o pilne podjęcie działań i zapewnienie stabilnego finansowania tych placówek. Są one niezastąpione w systemie ochrony dzieci w Polsce i powinny funkcjonować w ramach systemu publicznego wsparcia ofiar przestępstw, np. poprzez zawieranie wieloletnich umów dotacyjnych lub partnerstwa publiczno-społecznego.

Ewa Monika Kaliszuk